

శ్రీభారతి పాఠశాల

ప్రజాసేవ

రాజ్యం
నీతి
కార్యము

భూమి, యా రీతి...

కె.ఎం.ఎం.

ఊరంతా గాలించిన నేమి
 ప్రపంచమంతా అరణ్యమైనట్లు
 నిరాశ మాపుగదా
 కోరినవారలు పేరువకున్నా
 కంటికిదేమి కననీదే
 నోటికిదేమి నడుమకనలదే
 మేటిగోడయై నిలుచుగదా
 గురుతొంచిన వాడెక్కి! ఏరీ.

॥ గు ॥

9. ప్రేమే ఐటు పగయై పోయినదా
 ఇటు మాయమగునా నాయాళా
 మటు మాయమగునా నాయాళా ఆశే నిరాశై పోయెగదా
 ఓ నామనసుకనుగొనజాలదో
 నా మేలివలపును చూడజో - చూడజో
 ఆశే నిరాశై పోయెగదా
 మనసారకోరుట నాలోపమా
 ఈ త్యాగముచేయుట నాపాపమా నాపాపమా
 ఆశే నిరాశై పోయెగదా
 సుఖమేలేని బ్రతుకే నాదగదా
 కడుదీనను హా నేనేగదా నేనేగదా
 ప్రేమేయిటు పగయై పోయినదా
 ఇటు మాయమగునా నాయాళా
 మటు మాయమగునా నాయాళా
 ఆశే నిరాశై పోయెగదా

10. చెప్పదాం - చెప్పదాం
 చెప్పదాం - చెప్పదాం
 కరువుగోడు చెప్పదాం
 భునులమనసు చెప్పదాం
 భవికులకను చెప్పదాం
 ఆకలిమంటలతోదా
 ఆటలాడకూడదంటు

కూటికి గుడ్డకు నోచక అయ్యో

కూలికి దిగినాడే...ఆ

కూలివచ్చిన శస్త్రజేవులకే

తెగిననుచోయూరే

శేదకుయూతన పోదా...ఇల

కనికరమన్నదే లేనా...

13. కడవూపికితో నీమల

నదయూడే నీమగులె

ఆకలిమంటలు కోర్వక

నోహాకారానీ నేయుదు

||క||

ఘోనభౌంతరాని నింద

భోయన ఏమృదానుంబె

||భూ||

తన్నుతిండి వంటపట్టునా

మీకున్న దన్నే తృప్తికల్గినా

||తి||

అనిచెప్పదాం - అనిచెప్పదాం

చెప్పదాం - చెప్పదాం

14. కలనారికి తగినట్టుక | గానెలలో నింపుకోండి

కుత్తిగ మొయ్యకతనండి | కారకవాలె వరులేరు

మిగిలిన గింజలుదాడక | తగిన భరకు శేదసాద

కందుబాటాలో నుంచిన || ఆకలిగోడేలేదు

ఆశేదనకన కాదని | చెప్పదాం - చెప్పదాం

చెప్పదాం - చెప్పదాం | చెప్పదాం - చెప్పదాం

చెప్పదాం - చెప్పదాం | కరువుగోడు చెప్పదాం

ఘోరుల మనసు చెప్పదాం | ధనికులకను చెప్పదాం

ఆకలిమంటలతోడా | ఆటలాడ కూడదంటు

చెప్పదాం - చెప్పదాం | చెప్పదాం - చెప్పదాం

ఆకలిమంటలు రగులుచు | ఆబీలముగ జ్వలించి

ప్రజ్వలించి ప్రజ్వలించి | భగ్గుభగ్గుమని మండంచు

మన్నుమిన్ను అనిమాడక | అన్నిటి నీకబళిస్తూ

మిమ్మునిడిచి వెట్టునందురా | మిసోమ్ము మిమ్ముకాదునందురా

అనిచెప్పదాం - చెప్పదాం | చెప్పదాం - చెప్పదాం

★ పాత్రదారులు ★

లక్ష్మీరాజ్యం	•	రత్నమ్మ
గిరిజ	•	పద్మావతి
కాశ్యప్	•	రామారావు
రఘుపతిరావు	•	శేఖరమ్
రామశేషయ్య	•	గోపన్న
శ్రీరామూర్తి	•	జగన్నాథం
డాక్టరు శివరామక్రిష్ణయ్య	•	ఘణిధూషణరావు
రాఘవాచారి	•	నారాయణ
రాము	•	గోపి
నెహ్రూ	•	చిన్నశ్రీధర్
లక్ష్మణ	•	పెద్దశ్రీధర్
కల్యాణము	•	పెద్దతమ్ము
శాయి	•	చిన్నగోపి
వరదరాజు	•	(చిన్న) తమ్ము
కాలిడన్	•	సబ్ యిక్ స్పెక్టర్
		యి
		పోస్తుమాప్టరు
కుటుంబరావు	•	డాక్టరు
ప్రబల కృష్ణమూర్తి	•	నేటివ్ డాక్టర్
గిసెమ్	•	
రామారావు	•	
వెంకటసుబ్బారావు	•	షావుకారు
సరస్వతమ్మ • పార్వతి • సులీల • రాముడు • నాగరత్నమ్మ		

క థా నం గ్ర హ ము

గోపయ్య సామాన్య మధ్యతరగతి రైతు. పరీక్షలు పాసె వుద్యోగం కోసి తనతలకేవో తన్ని ఎత్తుతాడని కొండంత ఆశతో, అస్తి తాకట్టు పెట్టి తనకొడుకైన రామారావును చదివించాడు. కాని రామారావుమాత్రం వ్యవసాయక జీవనమే వుత్తమమైనదని తోడి గ్రామీయులకు, తనకు తెలిసినంత వరకు బోధించడం, వున్నకాస్త భూమి గుమ్మకుంటూ, పెళ్లాంబిడ్డలతో కాలక్షేపం చెయ్యటంమంచిదని గ్రామంలోనే వుండిపోయాడు. కనుల పండుకగా పండిన పంటనుచూచి బాకీదార్లను సమాధానపరిచాడు. కాని దైవవిధి, పెద్దతుఫానువచ్చి పండిన పంటంతా నాశనమైంది. దిగులుతో తండ్రి గోపయ్య మంచమెక్కాడు. ఎలాగైనా ఉద్యోగం సంపాదించుకొని, తనను బుర్రువిముక్తుణ్ణి చేస్తానని కొడుకు దగ్గర వాగ్దానం తీసుకుని తండ్రి మరణించాడు.

ఉద్యోగంకోసం శుట్టణంవచ్చిన రామారావుకు నిరాశ ఎదురైంది. ఉద్యోగం దొరక్కపోగా తేచ్చుకున్న డబ్బయిపోయి, తింటానికి తిండిలేక మలమలలాడేడు. సొమ్ముసిల్లిపడియున్న రామారావును, లక్షాధికారి, ఫణి భూషణరావు ముగ్ధుకూతుడు పద్మావతి ఆదరించి అన్నం పెట్టించింది. చదువు కున్నవాడని తెలిసికొని, నా అనేవాణనూ లేరని తెలుసుకొని, తనకొడుకు శ్రీధరుకు ట్యూటరుగా నియమించాడు ఫణిభూషణరావు రామారావుని. ఇద్దరుబాల్కు గంటలూ ఆయింట్లోనేవుండి చదువుతో బాటు బుద్ధిగూడా గరపటానికి తన ఆసూయ వునికితెలిస్తే ఉద్యోగంపోతుందనే భయంతో, పెళ్లాం రత్నమ్మకు కేరాఫ్ పోస్టుమాస్టరని అడ్రసిచ్చి కాలంగడుపుకున్నాడు రామారావు. అక్కడ తన భర్తకు ఉద్యోగం దొరికిందని మొదట సంతోషపడినా, భర్తదర్శనభాగ్యం లేకపోవటం, భర్తప్రతిభా నైకంపంపినా, తిండికేచాలక బాకీవాళ్లకు సమాధానం చెప్పలేక అవస్థపడుతోంది రత్నమ్మ. ఇలా ఆయిదా రేళ్లుగడిచాయి. చిన్నకొడుకుకు జబ్బుజేసింది. రత్నమ్మ భర్తకు వుత్తరం రాసింది. కానీ, ఉత్తరంవచ్చే నోబుకి రామారావు ఫణి భూషణరావు పని మీద వానిలాలసాడు పోయాడు. రామారావు లేకపోవటం పద్మావతికి విచారకారణమైంది. దీనికి కారణం పద్మావతికి రామారావుమీద కలిగిన ప్రేమ యేనని తెలుసుకున్న ఫణి భూషణరావు రామారావు, పద్మావతులకు నివాహం నిశ్చయించినాడు.

జబ్బుతోవున్న చిన్నకొడుకు మరణించి భోరునదుబ్బిస్తున్న రత్నమ్మను ఇంట్లో స్వాధీనంచేసుకొని, ఇంట్లోంచి వెళ్లిగొట్టాడు. పావుకారు జగన్నాథం.

పెద్దకొడుకు గోపిని తీసుకొని భర్తను వెతుకుతూ పట్టణం బయలుదేరింది రత్నమ్మ. వావిలాలపోడు నుంచి తిరిగివచ్చిన రామారావు తనకూ, పద్మావతికీ వివాహం నిశ్చయంచేయబడినదని తెలుసుకొని, తను పద్మావతిని వివాహం చేసుకోటానికి అర్హుడనుకానని తెలుపుతూ, ఉత్తరంరాసిపెట్టి పరార్చేపోయి నాడు. ఇది తెలుసుకొని పద్మావతి భోరున ఏడ్చింది. ఫణి ధూమణరావు వుగ్రుడయినాడు. రామారావు తన స్వంత ఇంటికిపోయి జరిగినసంగతులు తెలుసుకొని, భార్యపుత్రుల్ని వెతుకుతూ పట్టణంవొస్తాడు. భార్యపుత్రులను వెదికి కనపడక దహించుకుపోతున్న తనహృదయచేదనను ప్రజాసేవలో చల్లార్చు కొంటున్న రామారావు తన భార్యపుత్రులను కలుసుకోగలుగుతాడా? పద్మావతి బ్రతుకేమవుతుంది? వెండితెరనిదమంచి ఆనందించండి.

ಪಾ ಟ ಲು

1. దుక్కిదున్ని నా దేశమందూ దుఃఖముంటుందా
మన కాపువలచినా ధూమిమీదా కరువులుంటాయా
మనకే లోటులుంటాయా ||దు||
ముందటేరు దున్నేవాడా ముద్దులాబావామరిదీ
దాపటెద్దుకు దాహమాయెను కాపువొదిలావా ఆ...ఆ...ఆ
ముందుకురుగా వెళ్ళిజుట్టి ముల్లుగ్రా చేతబట్టి
నూగుమీసం వెకిమెలిపి నాగరీతో నడిచిపోతావా
ఓ వన్నెలచిన్నెలబావ నాగరీతో నడిచిపోతావా ||దు||
రామనాసిందినాలో ఓనోమి నోమల్లానా నోమన్నలానా ||రా||
వాడమీదావన్నె కాడా భీమరాజ వాటమైనాసిన్నవాడా
నీ నీటుగోటూ నూపిసేనూ భీమరాజ నిలపకుంటేనోయిమనకూ
కాయపంచలు కట్టుకోని భీమరాజ కర్రచేకెబట్టుకోనీ
అరికట్టవామీదా వస్తుంటే భీమరాజ కలకటెరులాగున్నావా
వన్నెచిన్నెలవాడమ్మా చిన్నిక్రిష్ణమ్మా వెన్నలదొంగ
గొల్లభామాలగూడి చల్లాపాలెల్లాదావి
పయ్యెదపట్టి అవ్వ సయ్యాటలాడినాడె
గోపూరిగాచినాడె గోవర్ధనమెత్తినాడె
కైలాటకాడేవాడూ కొంటేగోపాలుడమ్మా ||వ||

శ్రీ

ఆరలే కర్నకా చేనుపండె ఫల
సాయంబెంతో చేకూరు నీ
కొరలేకుండగ నాలుకెడలకికన్
కూర్తున్ నుఖంబించు సరి
బరమున్ పొందెదవేల? మాలసిధి
నీవై శ్రోధముంబూని శ్రీ
హరి! పంపించె తుపాను ఘోరముగ
నీ యాశల్ వివాశంబుగన్.

3. శ్రీ తులసీ అమ్మ శ్రీ తులసీ నీదెగదా ఈ దయయంతా
ఓ జననీ లేదుగదా లేదనుచింతా ॥ శ్రీ తులసీ ॥
గతిలేనివేళ గతిలేనివేళ కరుణతోడ చాచితవమ్మా
కడుకానికాలమున మమ్ములకాచితవమ్మా ॥ శ్రీ ॥
ఇల జేదసాద నేలుట కే పుట్టితిమిగదా
మదితోగగానె ఆపదలుతీరునుగాదా నినుకిల్వగానె
నినుకిల్వగానె ఓయనుమరు పలుకుదువుగదా
జననీ తులసీ నినుపోలకాలుదైవముక ఈ భుక్తలదా ॥ శ్రీ ॥
అటువీరినాన్న నారయమా కూరిమిమీరా
ఇటు పెద్దనిక్కులేనిమమ్ము ప్రేతకావుమా ఎడబాటుమాన్ని
ఎడబాటుమాన్ని అందరనుత్వరగ కలుపుమా జననీ తులసీ
ఇల నీవుగాక నేరెవరు మాకిటుగలరే
శ్రీ తులసీ అమ్మ శ్రీ తులసీ నీదెగదా ఈ దయయంతా
ఓ జననీ లేదుగదా లేదనుచింతా॥

4. ఏమంటా వేమంటా వేమంటావూ నాన్న గారువస్తే నువ్వు ఏమంటావూ
నువ్వేమంటావూ నువ్వేమంటావూ ॥ ఏ ॥
నాన్న గారువచ్చి నీతో ఏమంటావూ
అలోతమ్ము ఒక్కముద్దు యిమ్మంటారు
అలోగోపు ఒక్కముద్దు యిమ్మంటారు
చిన్ని నాన్న చిట్టినాన్న తెమ్మంటారు
డోరు వెళ్ళిపోదాము రమ్మంటారు
అప్పుడేమంటావూ నువ్వేమంటావూ ॥ ఏ ॥

చక్కగాను బువ్వతింటే చొక్కాలువేసుకుంటే

నాన్నవచ్చి మిమ్ముమాచి నవ్వుకుంటాను

తమ్ములూ నోపులూ రండి రండి కేగమె

బండిమీద పూకి బైలుదేరుదాం

బట్కామీద నెక్డమా చల్ చల్ చల్

రైలుమీద పోదామా గుప్ గుప్ గుప్

కారుమీద నెక్స్ మోటారుమీద నెక్స్

జోరుగాను పోదామా బయ్ బయ్ బయ్

ఏమంటా వేమంటా వేమంటా పూ నాన్న గారువస్తే నువ్వేమంటా పూ

నువ్వేమంటా పూ నువ్వేమంటా పూ

5.

ఈ వియోగ మెన్నాళ్ళో ఆటవీమైరో

అందర మొకచోటకలసి యుండుటెన్నడో ఆనంద మెన్నడో || ఈ ||

ఈ వియోగ మెన్నాళ్ళో ఆటవీమైరో

అందర మొకచోటకలసి యుండుటెన్నడో ఆనంద మెన్నడో

వారురారు మనుష్యులు ఏరడిగిన కేమనందు

జీవన మెటు చేయుదాన కరువులలోనా ఈ కూనలలోనా || ఈ ||

ఆటలాడి పాటపాడి హాయిగ నటమండి

ఆలుబిడలే యిడుమలనందుచుందుగో

లోన నేడ్చు పైకినవ్వు ఇచ్చకాంతో మెలగి

కపట నాటకములు మాని కలయుటెన్నడో

సుఖపడుట యెన్నడో...

లేరు పెద్ద లెవరుమాడ నీరులేదు గింజలేదు

ఈ బుణదాతలు పోతుట కేమనందునో ఎటుకూడీ యుందుమో

ఈ వియోగ మెన్నాళ్ళో ఆటవీమైరో

అందర మొకచోట కలిసియుండుటెన్నడో ఆనంద మెన్నడో

6.

శుభాకారా రారా

నీ కొరకే వేచినదానా కరుణ కోడమాడవా రాధనుగానా || శు ||

నీతో మాటాడనే కోరినదానాగానా

నీతో డేడేజగమ్మని సర్వదామాడవా

ఇకేబాలము చేయగారాదని నేడనా

గమ్మన సేలదా నిన్ రమ్మన సేలేదా
 నీదయయే కోరినదానా ముదముతోడ చూడవా రాధనుగానా
 నా మనసంతా నీ ఆధీనమృతదా
 నా సౌఖ్యంబంతా నీ మాపుచూడేకదా
 నేనూ నావీ అనేదే ఏదీలేదుకదా
 ఎప్పుడు నీచు ముగము చూడనేవే చినదానా
 || ముంతోడ చూడవా రాధనుగానా ||

|| కు ||

1. లలలల లలలల లలలల లలలల
 బలే సంతసముకాదా ఇకమీదా సంతసముకాదా ఇకమీదా
 వలపులు మీరును కోరికలుగునుగాదా ఇకమీదా
 విసోదమేగాదా రుకమీదా
 సిగ్గేవలపుగదా సిగ్గేవలపుగదా
 మరేమనరాదా ఇదేసగదా
 ఓహో ముసిముకెనగవా
 మదిగలవలపును ముఖములోనగననీదా
 ఇదేతగవా ఎదేపలుకనా
 ఇక పగలునురేలును ఒకకలతనరా
 మనోవాంఛలేదేరా బహువిలాసాలు తనివారా
 మాడేదా ఆనందం మనసేమో హాయినితేలే
 వలపదేమో నిండా ర

ఒగ్గమంటియు మాదమలాగా
 సుఖహోరికలోపలనూగా ఈ భువే స్వర్గమైపోగా
 ఇకపగలునురేలును ఒకకలతనరా
 మనోవాంఛలేదేరా బహువిలాసాలు తనివారా

|| బ ||

8. గురులించినవారేరీ, వీరీ
 దురదృష్టపురాణాసిచేన్దలను
 అలుబిడ్డలను అభ్యాగ్యజీవిని
 అనురాగముతో పెనగినవారిని
 ఆమూలొకరిని యామూలొకరిని
 పారవైచు నీ భూరపితాచిని
 భార్యనో పతినో మాచుట్టుక

చెప్పదాం - చెప్పదాం
 చెప్పదాం - చెప్పదాం
 నాలుగుకాసులకోసం
 మీ లాభమే చూచుకుంటే
 ధరలు పెంచదలచిమీరు
 ధాన్యములను చూచుకుంటే
 నేలాలక్షల జనములు
 పోలి తూలి గోలుమంటలు
 చావుపాలు నేలపాలు
 కావలసినదేనా

- అని చెప్పదాం - చెప్పదాం
 చెప్పదాం - చెప్పదాం
 11. కలియయినా గంజియైనా
 నలుగురు పంచుకుంటే
 నా యాకలిలాంటిదేగా
 నీ యాకోయచుకుంటే
 కలనారలు పెంటపాలు
 గా జేసినదిచ్చియుంటే
 ఆకలన్న మాటయుండునా
 ఈ లోకమందు శోకముండునా
 అనిచెప్పదాం - చెప్పదాం
 చెప్పదాం - చెప్పదాం

(క)

(క)

(క)

12. ఒహో ! కాలమే విపరీతమాయే
 మానవహృదయమే బండబాంపోయే
 ధనార్థనాశే మితిమీరితోయే
 శేదకు బ్రతుకే బయవాంపే...అయ్యో
 శేదకుయాతనపోదా...ఇల
 కనికరమన్నదే లేదా
 తల్లిచాటునె వ్రుడగవలసిన
 పిల్లవాడె కష్టించాలా
 తలకుమీసమ ఆ చువునెత్తిరిడి
 పరుగులేత్త మనుటా

సాంకేతిక శాస్త్రజ్ఞులు

కవి

తాపీధర్మారావునాయుడు

ఛాయాగ్రహణం

* సి. యమ్. మారి

పాటలు

* యమ్. బి. వాల్ కే

మాటలు

* డి. చామోడరమ్

కూర్పు

* ఆర్. యమ్. వేనుగోపాలన్

కళ

* టి.వి.యన్.శర్మ, వి. చెంగయ్య

మేకప్

* కె. నాగేశ్వరరావు &
జి. నరసింహం

చుస్తులు

* సరస్వతమ్మ, గూడుమియాన్

సంగీతం

* ఓ. రామచంద్రరావు

నృత్యం

* వెంపటి

లేబరేటరీ ఫీల్డ్

* యమ్. బి. కొండల్

ప్రాడక్ష్న్ మేనేజర్లు

* కె. రామచంద్రన్
కె. వి. సుబ్బారావు

అసిస్టెంట్స్ డైరెక్టర్స్

* కె. శ్రీనివాసన్, కె.కుటుంబరావు
యన్. విద్యాసాగర్

పోటోగ్రాఫీ

* సంజీవి, అనంతక్రిష్ణన్

సౌండు

* రాజన్

ఎడిటింగు

* సి. హెచ్. వెంకటేశ్వర రావు

లేబరేటరీ

* రాజగోపాలన్, క్రిష్ణన్

మేకప్

* దాము

ఎలక్ట్రిషియన్ ఫీల్డ్

* సుబ్బారావులునాయుడు

లేబరేటరీ ఇన్ చార్జ్

* డి. బుచ్చేశ్వరరావు

డైరెక్టరు

కె. ప్రభాకర్, బి. ఎ. యల్. యల్. బి.

మా రాబోవు చిత్రములు

• నా చెల్లెలు

వరలక్ష్మి, గిరిజ, రామశర్మ, బలిజేపల్లి వగైరా.

డైరెక్షన్ : చిత్రపు నారాయణమూర్తి.

• అమ్మలక్కలు

• అమరకవి

• పిల్ల

• వేలుకొలుపు

• ప్రకాష్ ప్రొడక్షన్ నెం. 4

• మరకతం

• ఇన్ స్పెక్టర్

• అవ్వయార్

జెమినీ

(చంద్రలేఖకన్న గొప్ప పిచ్చు)

❖ చక్రమియా టాకీ డిస్ట్రిబ్యూటర్లువారి విడుదల. ❖